

Industriförbundsfrågan för byggnadsarbetareyrkena : en resumé över dess läg...

Ljungquist, O.

54 E a Br.

National Library
of Sweden

LJUNGQVIST, O.

Pelt Skov

arb.

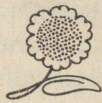
(Pn)

0

1923

INDUSTRIFÖRBUNDS- FRÅGAN

EN RESUMÉ ÖVER DESS LÄGE FÖR
MÅLAREFACKET

(1923)

INDUSTRIE-GRUNDS

FRANCA

RECHNE-WEISE

WIRTSCHAFTS

Industriförbundsfrågan för byggnadsarbetareyrkena.

En resumé över dess läge för målarefacket del
av *O. Ljungquist.*

Frågan om bildandet av industriförbund har inom den svenska Landsorganisationen varit föremål för handläggning sedan 14 à 15 år tillbaka. Sedan — år 1909 — beslut fattats om en utredning, vilken utfördes av en särskild kommitté och förelades 1912 års landsorganisationskongress, har vid varje av kongresserna 1912, 1917 och 1922 fattats beslut innebärande åtgärder för industriförbundsformens förverkligande. Ett sakta framskridande emot denna organisationsform har också förmärkts. Men som alltid, då det gäller utveckling på ett område, där verksamheten huvudsakligen har ekonomisk betoning, och där olikartade intressen brytas mot varandra, så ha stegen i den önskade riktningen fått tagas så småningom, vilket torde vara det enda riktiga även i fortsättningen. Erinras bör, i detta sammanhang, att i den mån industriförbund under senare tid bildats, så har icke detta skett i riktning emot större koncentration, utan i riktning emot uppdelning.

Så ha exempelvis de två näst största förbunden inom Landsorganisationen, Grov- o. Fabriks- samt Sägverksarbetareförbunden, varit föremål för uppdelning, i det att från båda dessa förbund avskilts de grupper som arbeta inom pappersmassetillverkningen, vilka numera konstituera Pappersindustriarbetareförbundet. Dylig uppdelning torde även i en del andra fall följa vid genomförandet av industriförbundsprincipen. I slutet av 1922 stadfästes exempelvis genom allmän omröstning beslutet om Sv. Träarbetareförbundets uppdelning i ett byggnads- och ett verkstadsträarbetareförbund.

* * *

Enligt det beslut, som fattades av 1922 års landsorganisationskongress, skall industriförbundsformen vara genomförd före utgången av år 1925.

För vårt förbunds vidkommande är avgörandet beroende, förutom av den ställning förbundsmedlemmarna själva intaga, även av andra yrkesförbund, som hava medlemmar inom byggnadsindustrin. Först när Murare-, Träarbetare-, Grovarbetare m. fl. förbund beslutat sig för att gemensamt bilda en organisation, omfattande byggnadsindustrins arbetare, blir det möjligt för vårt förbunds avdelningar att slutligt realisera frågan. Givetvis kunna och böra förhandlingar, rörande former och bestämmelser för en dylik organisation, föras även innan en sådan definitivt bildats, men det slutliga avgörandet måste vårt förbunds medlemmar förbehålla sig sedan stommen till ett byggnadsarbetareförbund, genom tillslutning från de *egentliga* byggnadsarbetarnas sida, finnes.

Huru en sådan centralorganisation inom byggnadsfacket slutligen blir utformad är ännu fullständigt obekant. En federativ sammanslutning, inom vilken yrkesgruppernas självständighet i möjligaste mån bibehålles, synes vara tänkbar och under vissa förutsättningar acceptabel även för de utpräglade hantverksyrkena.

Däremot kan det antagas, att de rena hantverksyrkena komma att motsätta sig en organisationsform, i vilken sammanslagning av alla berörda grupper sker utan hänsyn till yrkesgränserna och de olika gruppernas, i resp. förbunds stadgar beaktade, särskilda intressena.

Vad Måleriarbetareförbundet beträffar torde de villkor, som måste ställas för en — även federativ — sammanslutning inom byggnadsindustrin, bliva av samma art som de, vilka äro ställda av vårt tyska broderförbund, och som, om man vill använda sig av en formel, kan sammanfattas i orden: *Inga försämrade organisationsformer och arbetsvillkor för yrkets arbetarekår.*

Självfallet bör i denna ståndpunkt innefattas den största möjliga hänsyn till närgränsande yrkesgruppers och förbunds intressen och om dessa finna ett samarbete nödvändigt och gagneligt, så böra alla utvägar undersökas, som utan åsidosättande av ovan angivna grundsats, kunna leda till ett dylikt.

Då vårt förbunds medlemmar skola taga ställning till frågan om skapandet av en ny organisationsform, framstår det som en naturlig sak, och som ett första villkor, att inom denna nya organisation lämnas rum för samma möjligheter till hävdandet av med-

lemmarnas intressen, som hittills varit fallet inom vårt fackförbund. I detta avseende skulle det tarvas från övriga berörda förbunds sida betydande stadgeändringar av deras nu gällande stadgar för att likformighet skulle uppstå.

Man finner nämligen vid ett första studium av härmed sammanhörande förhållanden inom de förbund, med vilka sammanslagning förutsättes, att helt andra former äro gällande där än inom Måleriarbetareförbundet, former som det hitintills icke varit möjligt att föra i tillämpning inom detsamma.

Avtals- och lönefrågor.

För belysande av, efter vilka grunder avdelningarna inom resp. Måleri-, Träarbetare-, Murare- samt Grov- o. Fabriksarbetareförbunden, enligt stadgarna, äro skyldiga att handlägga sina löneframställningar till arbetsgivarna, återgivas här ur resp. förbunds stadgar de bestämmelser, vilka handla om rätt till lönerörelser.

Målareförbundets stadgar har i detta hänseende följande lydelse:

Uppsägning av avtal.

Mom. 1. Har inom avdelning, där förut ingånget avtal med arbetsgivare är gällande, beslut fattats om avtalets uppsägning och nya fordringars framställande, skall, därest yrkande härom omedelbart framställes, beslutet sanktioneras på nästföljande sammanträde, i överensstämmelse med avdelningsstadgarnas § 12, innan det sättes i verkställighet.

Sedan beslut om uppsägning fattats, skall meddelande härom omedelbart insändas till förbundsexpeditionen.

Mom. 2. Har avdelning beslutat uppsäga avtalet, skall vid fattande av beslut om nya fordringar, som skola tillställas arbetsgivarna, tillämpas samma bestämmelser, som enligt mom. 1 gälla uppsägning av avtal.

Sedan avdelningen beslutat vilka nya krav skola framställas, skall avdelningen till förbundsstyrelsen insända en avskrift av det förslag till ändringar i avtalet, som skall tillställas arbetsgivarna.

Som härav framgår, äga avdelningarna själva rätt att besluta i detta avseende. Först då konflikt hotar, har förbundsstyrelsen medbestämmanderätt.

I Träarbetareförbundets stadgar föreskrives, sedan formerna för avdelningens beslut angivits, vari bl. a. föreskrives, att förslag till

avtal skall tillställas förbundsstyrelsen 4 veckor före uppsägningsdagen, att:

Förbundsstyrelsen beslutar om av avdelning begärd framställning får ske, ägande den därvid att beträffande förslagen göra de ändringar, som av förevarande förhållanden kunna betingas.

I Murareförbundets stadgar föreskrives:

Anser förbundsstyrelsen, att uppsägning icke får göras och berör uppsägningen jämväl andra avdelningars avtal, kan avdelningen begära att ärendet avgöres genom omröstning i de berörda avdelningarna. Förbundsstyrelsen skall då, jämte eget utlåtande, remittera ärendet till dessa avdelningar.

Det åligger förbundsstyrelsen att granska förslaget och inom 4 veckor därefter avgiva utlåtande. Först sedan avdelningen vidtagit de eventuella ändringar, som förbundsstyrelsen jämlikt förbundets stadgar och kongressbeslut föreslagit, äga dessa rätt att inlämna förslaget till arbetsgivarna.

Grovarbetareförbundets stadgar föreskriva, att sedan protokollsutdrag, utvisande avdelningens beslut om avtalsuppsägning, jämte uppgift om framställda fordringar, vilka skola, minst 4 veckor före uppsägningsdagen, tillställas förbundsstyrelsen,

"lämnar förbundsstyrelsen snarast möjligt besked om den gjorda fordran får till arbetsgivaren framställas eller gällande avtal uppsägas".

Som av det relaterade framgår, ha förbundsstyrelserna vetorätt ifråga om avdelningarnas framställningar till arbetsgivarna i de tre sistnämnda förbunden. Inom Målareförbunden besluta avdelningarna själva rörande dylika framställningar.

Övergår man till en jämförelse mellan Målareförbundets och förenämnda förbunds stadgar beträffande inre organisatoriska förhållanden och förmåner, är följande av intresse att notera:

Fritt medlemskap.

Inom Målareförbundet uppnår medlem fritt medlemskap vid 50 års ålder efter i stadgarna föreskrivna 20 års medlemskap för dem som inskrivits efter 1916 och 10 års medlemskap för dem som inskrivits före 1916.

(Avgiften till begravningsfonden å 5 kr. erlägges dock av fria medlemmar.)

Inom *Träarbetareförbundet* uppnås fritt medlemskap vid 55 års ålder av dem som därom göra ansökan och som tillhört förbundet i 20 år.

Inom *Murareförbundet* uppnås fritt medlemskap vid 67 års ålder. Medlem, som fyllt 60 år och som tillhört förbundet i 10 år, har rätt att erlægga endast halv avgift.

Inom *Grov- o. Fabriksarbetareförbundet* tillämpas ej fritt medlemskap. Ålderstigna medlemmar kunna dock i vissa fall beviljas erlægga lägre avgifter.

Avgifter och understöd.*

För att kunna erhålla likartade bedömningsgrunder rörande avgifter måste jämförelserna göras i anslutning till de olika ändamål, vartill avgifterna användas i de olika förbunden. Vi börja med medlemsavgifter till förbundskassan:

Inom *Måleriarbetareförbundet* utgå ordinarie avgifterna med 85 öre i 40 veckor pr år. Sammanlagda årsavgiften f. n. (1923) är 34 kr. (Arbetslöshetskassans avgifter se nedan.)

Inom *Träarbetareförbundet* utgå ord. avgifterna i 50 veckor pr år med 80 öre pr vecka. Sammanlagda årsavgiften är 40 kr. (Arbetslöshetskassan se nedan.)

Inom *Murareförbundet* utgå avgifterna i 52 veckor pr år med 85 öre pr vecka. Sammanlagda årsavgiften är kr. 44: 20.

Inom *Grov- o. Fabriksarbetareförbundet* utgår avgiften i 52 veckor pr år med 1 kr. pr v. Sammanlagt 52 kr. pr år.

Rätt till halv avgiftsbetalning finnes inom samtliga förbund.

Konfliktunderstöd.

Konfliktunderstöd utgår inom *Måleriarbetareförbundet* med 21 kr. pr vecka, lika till alla helbetalande medlemmar. (Halvbetalande 15 kr. pr v.)

Inom *Träarbetareförbundet* utgår konfliktunderstödet med 18 kr. pr vecka till helbetalande medlem med ett års medlemskap. Halvbetalande medlem och medlem med kortare medlemskapstid än ett år erhålla mindre belopp.

* Rörande samtliga avgifter under 5 år, till vart och ett av nedan nämnda förbund, se tablå å sista sidan!

Inom *Murareförbundet* utgår konfliktunderstöd med 18 kr. pr vecka för ogift och 21 kr. för gift medlem.

Inom *Grov- o. Fabriksarbetareförbundet* utgår konfliktunderstödet med 18 kr. pr vecka efter 6 månaders medlemskap och 24 kr. pr vecka efter 1 ½ års medlemskap. Halvbetalande resp. 12 och 15 kronor.

Inom de tre sistnämnda förbunden utgår därutöver tillägg för minderåriga barn, varierande mellan 25 till 50 öre pr dag upp till högst 5 kr. inalles.

Arbetslöshetsunderstöd.

Inom *Måleriarbetareförbundet* finnes arbetslöshetskassa och begravningsfond. Avgifterna till arbetslöshetskassan utgjorde intill 1922 kr. 10: 50 pr år och högsta understödsbeloppet pr år räknat 80 kr. Under 1922 har högsta understödsbeloppet pr år räknat varit 120 kr. Ordinarie avgift är 40 kr., allt pr år och medlem.

Avgifterna till begravningsfonden tagas ur förbundskassan och ökar alltså ej medlemsavgiften.

Ur begravningsfonden utgår vid medlems dödsfall från 50 till 500 kronor i begravningshjälp efter medlemskap från 1 till 15 år.

Träarbetareförbundet har en arbetslöshetskassa, som gäller uteslutande för verkstadsträarbetare. För byggnadsträarbetare utgår intet arbetslöshetsunderstöd. Begravningsfond finnes icke inom nämnda förbund.

Inom *Murare-* och *Grovarbetareförbunden* finnes icke arbetslöshetsunderstöds-kassa. Begravningsfond finnes inom *Murareförbundet*. De belopp, som utgå vid dödsfall, variera från 50 till 300 kr. För erhållande av högsta beloppet fordras att ha varit medlem i över 20 år.

* * *

Här har icke berörts sådana rent administrativa saker som att medlemmarna och avdelningarna inom *Målarförbundet* erhålla medlemsböcker och arbetsmateriel gratis, vilket endast undantagsvis är fallet inom förut nämnda förbund. Som bekant tillhandahåller *Måleriarbetareförbundet* medlemsböcker, matriklar, kassaböcker, brevpapper, kuvert samt allt slags blankettryck kostnadsfritt till avdelningarna.

För avdelningarnas del innebär detta självfallet en förmån, som de förmodligen icke vilja avstå ifrån.

omläggas så, att vårt förbunds medlemmar känna sig tillfreds och ej se sina förmåner minskade, är nu omöjligt att förutse. Skulle tvivel härom uppstå, är det förklarligt. Det är därför nödvändigt, att spørsmålet nog överväges och att inga förhastade beslut fattas. Tiden för frågans behandling är ju ännu rätt lång och flera faktorer kunna otvivelaktigt under tiden tillkomma, som förtjäna beaktas.

I förvisning om att det slutliga avgörandet kommer att ske från endast sakliga utgångspunkter överlämnas härmed föreliggande lilla bidrag till frågans belysande till förbundsstyrelsens och medlemmarnas prövning.

* * *

Tillägg rörande metallindustrien.

Rörande Sv. Måleriarbetareförbundets ställning till industriförbundsformen inom metallindustrin är det tillräckligt att hänvisa till det beslut som fattats av vår kongress 1921.

Därvid godkändes det beslut, som förut fattats av Landsorganisationens representantskap, vari förordas ett hastigare förverkligande av industriförbundsformen.

Beslutet, som på senast hållna landsorganisationskongress skärpts såtillvida, att en viss tid fastställdes — 31 dec. 1925 — då det skall vara förverkligat, var av följande lydelse:

”Då det visat sig, att medlemmarna ej i tillräcklig utsträckning beaktat de av Landsorganisationens kongress fattade besluten om övergång till industriförbund, uppmanar representantskapet Landsorganisationens medlemmar att ställa sig nämnda beslut till efterrättelse. Övergång till industriförbund bör sålunda ske enligt de linjer omorganisationskommittén uppdragit i sitt förslag till sammansättning av förbund enligt industriförbundsprincipen. Arbetare, anställda inom samma företag, böra ansluta sig till samma förening. Förbundsstyrelserna uppmanas att understödja övergången till industriförbund genom att dels vägra anslutning av arbetare, som enligt industriförbundsprincipen böra tillhöra annat förbund, och dels uppmana redan anslutna medlemmar inom arbetsföretag, där huvudparten äro organiserade i resp. industriförbunds avdelning, att överflytta sitt medlemskap till denna förening.

Samtliga förbund böra inrätta sitt arbete så, att även de smärre yrkesgruppernas intressen tillvaratagas i lika hög grad som huvudgruppernas. I fall av tvist mellan olika förbund om organisationsgränserna skola dessa tvister hänskjutas till Landssekreterariatets avgörande eller till en skiljedom, i vilken sekretariatet utser ordförande.”

Det uttalande, som vår kongress beslöt göra i anledning härav, var av följande lydelse:

Kongressen anser dock, att den maning, som från Landsorganisationens kongress och representantskap ställts till fackförbunden, bör i möjligaste mån tillmötesgå, varför den beslutar:

att uppmana de medlemmar, som arbeta på fabriker och verkstäder, att taga under övervägande lämpligheten att ansluta sig till respektive industriförbund, och

att uppdraga åt förbundsstyrelsen att ombesörja att ett sådant övervägande må komma till stånd.

Kongressen anser det emellertid icke vara för förbundet lyckligt att ålägga dessa medlemmar en sådan övergång till industriförbund, utan förklarar, att medlemmarna själva måste anses äga rätt att avgöra vilken organisation de vilja tillhöra.

I enlighet med detta beslut har förbundsstyrelsens V. U. på olika sätt dels i cirkulär och dels i facktidningen uppmanat medlemmarna att överväga lämpligheten av att övergå till Metallind.-arbetareförbundet, men denna maning ha medlemmarna hittills ej ansett sig kunna följa.

Stockholm i jan. 1923.

O. Ljungquist.

Tablå över avgifter

till de 4 fackförbund, vilka omnämnas i förestående resumé.* (Häri ingå *alla* avgifter, för en femårsperiod, till *förbundens* kassor, alltså ej *avdelningskontingenter*.)

	1917	1918	1919	1920	1921	Summa
Måleriarbetareförbundet	28: 70	28: 70	35: —	70: —	35: —	197: 40
Murareförbundet	18: —	36: —	39: 10	167: 20	62: 20	322: 50
Träarbetareförbundet	22: 50	41: 25	68: 60	151: 80	65: —	349: 15
Grov- o. Fabriksarbetareförb:t	19: 10	28: 60	31: 20	53: 20	96: 50	228: 60

Tablå över timlöner

för medlemmar i ovannämnda förbund i 3 av landets största städer i januari 1923.

	Stockholm Kr.	Malmö Kr.	Göteborg Kr.
Måleriarbetareförbundet	1: 50	1: 36	1: 37
Murareförbundet	1: 35	1: 16	1: 22
Träarbetareförbundet	1: 35	1: 16	1: 22
Grov- o. Fabriksarbetareförbundet	1: 20	1: 03	1: 08

* Under 1922 ha avgifterna, inklusive uttaxering, till resp. förbund varit följande:

Måleriarbetare 107: —; Murare 69: 20; Träarbetare 57: 60; Grov- och Fabriksarbetare 50: — kronor. Uppgifterna avse medlemmar som ej fristämplats för några kontingenter under de år uppgifterna omfatta.